

OČUVANJE FIZIČKOG I INTELEKTUALNOG INTEGRITETA MUZEJSKIH ZBIRKI

Riječ uredništva časopisa *Museum Management and Curatorship*
London

Ministarstvo za nacionalnu baštinu Ujedinjenoga Kraljevstva najavio je 11. svibnja 1994. godine, u pravi čas ako uzmemo u obzir nadolazeću buru, da njegov Odjel namjerava preispitati politiku prema muzejima i galerijama u tijesnoj suradnji sa svim zainteresiranim činionicima. Mnoge zemlje već uvelike kasne s temeljitom analizom ključnih pitanja u vezi s osnivanjem i očuvanjem muzeja, te bi ova akcija mogla imati značajne implikacije ne samo za muzeje Ujedinjenoga Kraljevstva koji primaju sredstva iz javnih fondova, nego i za mnoge muzeje u inozemstvu.

Odjel za nacionalnu baštinu konstituiran je u travnju 1992. godine. Preuzeo je određene funkcije već postojećih državnih institucija, među ostalim i odgovornost za financiranje "nezavisne" Muzejsko - galerijske komisije i područnih organizacija tog tijela. Proces integriranja raznih komponenti koje su prije bile u kompetenciji drugih tijela - s veoma raznolikim djelokrugom rada i administrativnom pozadinom u - koherentni i efikasni novi Odjel zahtijevao je tijekom prve dvije godine njegova postojanja mnogo više energije nego što se to očekivalo. Djelokrug rada je zaista toliko širok - arheološka nalazišta i spomenici, likovne i izvedbene umjetnosti, radio, film, književnost, sport i rekreacija, pa čak i domaći turizam - da je malo vjerojatno da će Odjel ikada moći izgraditi jedinstvenu strategiju, osim u najširim crtama. Koncept Ministarstva kulture stran je britanskim političkim tradicijama. Načelnikova najava je općenito dobro primljena, premda su konzultacije koje su joj uslijedile potvrdile da je bilo malo pretjerano opisati ovu zadaću kao preispitivanje već postojeće politike Odjela, jer vlada nije dala nikakvih novih smjernica koje bi se ticale muzeja i galerija.

Tijekom prve dvije godine svoga postojanja, Odjel je bio zauzet postizanjem unutarnjih ciljeva i uspio se do ljeta 1994. godine preispitati i preustrojiti do te mjere da je već mogao donijeti jasno definiranu politiku. Da citiramo: "Odjel za kulturnu baštinu namjerava gajiti, unaprijedivati i učiniti dostupnijim nego dosad bogati i raznoliki kulturni život nacije u svrhu obrazovanja i uživanja sadašnjih i budućih generacija. Ostvarivat će taj cilj na način koji će najviše pridonositi zdravoj ekonomiji. Djelujući u okviru šire vladine politike, Odjel želi stvoriti uvjete koji će omogućiti: ... (b) očuvanje, uvećanje i pristupačnost nacionalne zbirke knjiga, umjetničkih djela, znanstvenih predmeta i ostalih svjedočanstava i predmeta iz prošlosti i sadašnjosti (Godišnji izvještaj, 1994., str.3.).

S druge strane, dosadašnja potpuna odsutnost vladine muzejske politike na nacionalnom planu nije bilo neko naročito teško breme, niti je stvarala nerješive probleme, a i u dijelu ostalih razvijenih zemalja odgovornost za takve formalne funkcije kao što je zacrtavanje politike uglavnom se ili prebacuje od jednog tijela do drugog (u Njemačkoj, na primjer), ili izbjegava (kao, na primjer, u Sjedinjenim Američkim Državama), u oštroj suprotnosti s veoma centraliziranom, intervencionističkom politikom koju već godinama provodi francuska vlada, sličnoj onakvoj kakva je bila favorizirana i u marksističko-lenjinističkim državama.

U Ujedinjenom Kraljevstvu, međutim, načelnik Odjela za nacionalnu kulturnu baštinu direktno je odgovoran samo za Englesku, dok je odgovornost za muzeje u Škotskoj, Velsu i Sjevernoj Irskoj u djelokrugu načelnika njihovih

vlastitih Odjela; utemeljenje opće vladine politike, nova uloga Odjela i zamjena Petera Brookea Stephenom Dorrelom izgleda da najavljuju ozbiljniji, kritičniji pristup "baštini." U skladu s time, umjesto da predstavlja potencijalnu slabost, *tabula rasa* koja se ovdje nudi pruža velike mogućnosti da se formuliра politika primjerena svim muzejima Ujedinjenoga Kraljevstva, bez ikakve obveze na obzire prema prethodnim administrativnim odlukama. U tom pogledu izbor riječi kojima se opisuju ciljevi Odjela - očuvati, povećati i učiniti dostupnim - budi nade muzejske zajednice da se Odjel ne sprema samo upustiti u puke kozmetičke zahvate, već da se zaista namjerava uhvatiti u koštac s fundamentalnim pitanjima, te da je novi načelnik Odjela svjestan da su muzeji i galerije u prvom redu riznice znanja baš kao i predmeta, te da je njihova primarna funkcija da budu arhivi predmeta materijalne kulture i prirodoslovnih primjeraka, isto tako kao i spoznaja o njima.

Godine inzistiranja na samo nekoliko aspekata dobrog gospodarenja koji vrijede za sva dobra u javnom vlasništvu, pojačanog strogim stavom Državne inspekcije, dokazuju opravdanost značenja koji su vlada i Odjel pridavali fizičkoj sigurnosti, upravljanju zbirkama i njihovu očuvanju kao primarnim funkcijama muzeja, a ohrabrujuće je vidjeti da i kontinuirana akvizicija predmeta ima svoje mjesto među objavljenim ciljevima Odjela.

"Pristupačnost", kako zbirki tako i znanja o njima, politika je koju je mnogo problematičnije provesti i Odjel će se s vremenom morati uhvatiti u koštac s nekim vrlo neugodnim problemima u vezi s poželjnošću skupoga programiranog obrazovanja u muzejima nasuprot stimuliranju motiviranog samoobrazovanja. Činjenica je da sve sekundarne funkcije muzeja u krajnoj liniji ovise o dostupnosti izvora koja daleko nadilazi razinu diktiranu adekvatnim obavljanjem primarnih funkcija. U skladu s time, obnavljanje zahtijeva da se proda veća količina predmeta, u kombinaciji s rastućom zabrinutošću javnosti zbog odustajanja od znanstvenog pristupa, samo su dva indikatora nadolazeće bure, tako da će Odjel za nacionalnu kulturnu baštinu morati u svom Pregledu muzejske politike naći rješenja i za izlaz iz opasnosti koje prijete kako fizičkom, tako i intelektualnom integritetu zbirki za koje je odgovoran.

Najveća opasnost koja danas prijete fizičkom integritetu "zbirke Ujedinjenoga Kraljevstva" jest nezadovoljavajući pravni položaj većine mjesnih, sveučilišnih i darovanih zbirki koje su dodijeljene na upravljanje upravnim odborima ili nekim drugim tijelima kojima su dopuštene aktivnosti preko kojih mogu podizati kredite, a pri tome nisu podložni specifičnim ograničenjima u vezi s raspolaganjem sredstvima stečenim prodajom predmeta. Slučajno ili namjerno, usprkos specifičnim propisima Muzejske inventarizacije, koja se nalazi u djelokrugu Muzejsko-galerijske komisije, veliki dijelovi takvih zbirki danas postaju kolateralnim jamstvom za zajmove koje podižu njihova upravna tijela, a nikakvo zaklinjanje u suprotno ne može sakriti činjenicu da su ti predmeti zapravo založeni. Ove su zbirke u velikoj opasnosti zbog svojega statusa robe ili "neproizvodnih sredstava", i jedna od najprečih zadaća Odjela za nacionalnu kulturnu baštinu mora biti da u Pregledu muzejske politike razjasni pravni položaj zbirki koje su izložene takvim potencijalnim opasnostima, te da donese mjere radi olakšavanja prijenosa pravnog vlasništva nad tim zbirkama na nezavisne upravne odbore, koji nikako ne smiju imati ovlasti da ih založe. Ti bi odbori morali biti potpuno nezavisni od bilo koje vrste trgovačkih zaklada ili nekih drugih komercijalnih tijela ovlaštenih da podižu zajmove dajući u залог zbirke, a Odjel bi morao spriječiti bilo kakve mogućnosti prijenosa ovlaštenja. Da bi se postigao dugoročni cilj očuvanja netaknute nacionalne zbirke u skladu s namjerama donatora i oporučitelja, Odjel bi trebao poticati donacije poput onih nadbiskupa Matthewa Parkera i Samuela Pepysa kolegijima u Cambridgeu, koje predstavljaju korisne modele za buduće donacije muzejima, kao i sustav "jamčevine", s zaostalom kamatom pod upravom potpuno nezavisnih zaklada osnovanih samo u tu svrhu i slobodnih od bilo kakve druge funkcije.

Cjelina muzejske zbirke je po svojoj prirodi značajnija od pukog zbroja njezinih sastavnih dijelova, i tako, premda pojedini primjerak može biti relativno značajan sam po sebi, on također predstavlja i integralni dio muzejskoga konteksta. Očuvanje fizičkog integriteta muzejskih zbirki znači očuvanje i njegovanje muzejskoga konteksta u istoj mjeri kao i očuvanje i njegovanje pojedinog predmeta. Dok je ovaj stav karakterističan za većinu europskih muzeja, sjevernoameričke i australske institucije danas se rijetko rukovode tim načelima i preferiraju "racionalizaciju" zbirki radi prilagođavanja promjenama u očitovanju svoje zadaće ili u svrhu trgovanja kada se pruži "povoljnija prilika". Stvarno vlasništvo nad izloženim predmetima nije od velike važnosti sjevernoameričkim institucijama koje sebe nazivaju muzejima, institucijama koje usredotočuju pozornost na izložbe i javne programe, potpuno zanemarujući istraživanja na vlastitim ograničenim zbirkama. One su u mnogo čemu bliže njemačkom *kunstverein*u (institucijama koje izlažu umjetnine, obično na privremenim izložbama, ne posjedujući vlastitih zbirki) negoli europskome modelu znanstveno orijentiranog muzeja utemeljenog na opsežnim stalnim zbirkama. Brkanje ta dva različita modela muzeja može samo pridonijeti daljnjoj destabilizaciji muzeja europskoga znanstveno orijentiranog tipa.

U Sjedinjenim Američkim Državama neprofitna organizacija ne može se zakonski prisiliti na stečaj, ali muzej bez ikakva vlasništva osim svojih zbirki i dobroga glasa zaklade može se naći u situaciji da bude prisiljen zatražiti zaštitu od vjerovnika na osnovi federalnih zakona o stečaju. U posljednjih nekoliko godina određen broj muzeja u Sjedinjenim Američkim Državama namiče sredstva za razvoj uz pomoć obveznica, s jamčevinom ili bez nje. Robin Cembalest objavio je prilično detaljno istraživanje te pojave u vezi s ambicioznim planom Muzeja Solomona R. Guggenheima ("Guggenheimova igra na visoke uloge", ARTnews, svibanj 1992. str. 84.-92.). Propast Rudarskog muzeja Chatterely Whitfield veoma jasno ilustrira potencijalnu ranjivost muzejskih zbirki u Ujedinjenom Kraljevstvu zbog neprimjerene pravne zaštite, dok Zakon o muzejima i galerijama iz 1992. godine daje britanskim nacionalnim muzejima pravo na prodaju - pravo koje gotovo nitko u tim muzejima nije ni želio steći.

Priče o muzejskim predmetima koji su osuđeni da zauvijek čame u depovima efektivna su novinska tema, ali su irelevantne sa stanovišta reafirmacije uloge muzeja kao arhiva predmeta materijalne kulture i prirodnoznanstvenih primjeraka, kao i arhiva spoznaja o njima. Bilo bi sasvim apsurdno kada bi se Javni arhiv pokušao riješiti svih onih pohranjenih dokumenata koji nisu dokazali svoju vrijednost time što je netko zatražio da ih pregleda bar jednom u, recimo, deset godina. Muzejske zbirke reflektiraju različite grupe kriterija, dokumentirajući široki spektar pogleda na svijet, a intelektualna povijest čovječanstva prepuna je pogleda na svijet koji su bili veoma nepopularni u svoje vrijeme i još dugo potom, a danas ih smatramo nepriznatim svjetionicima. Štoviše, europski model znanstveno orijentiranog muzeja je sam po sebi intelektualna konstrukcija i utjelovljenje intelektualnog života društva. Činjenica da je danas tako malo branilaca nacističkog "čišćenja" njemačkih muzeja od "degenerirane umjetnosti", premda ga je većina onovremenoga njemačkog društva odobravalala kao napredno, pozitivno i u skladu s nacionalnim težnjama, temelji se na dobrim razlozima. "Čišćenje" nacionalnog arhiva od predmeta materijalne kulture i prirodnoznanstvenih primjeraka na zahtjev mondenih političara i tržišno orijentiranih administratora danas bi bilo upravo isto tako odvratno.

Zaista, očuvanje fizičkog integriteta muzejskih zbirki u vremenima mijene globalno prihvaćenih vrijednosti ne može se rješavati izolirano od očuvanja njihova intelektualnog integriteta, jer je jedna od ključnih identificirajućih karakteristika muzeja upravo intelektualna atmosfera u kojoj se zbirke skupljaju, konzerviraju, istražuju i "čine dostupnima". Ova logička katena čini jasnu podjelu između europskog znanstveno orijentiranog muzeja i *kunstvereine*a, centara za naslijeđe i sličnih organizacija, čak i onda kada ovi potonji i posjeduju originalne predmete ili prirodoslovne primjerke. U

slobodnom demokratskom društvu muzeji ne samo što toleriraju različite interpretacije svojih zbirki, nego i njeguju tu raznolikost u interpretaciji kao integralni dio kako skupljanja, tako i otvaranja pristupa svojem dijelu nacionalne zbirke. U skladu s time, Odjel za nacionalnu kulturnu baštinu u svom Pregledu mora i razmotriti rješavanje problema koje postavlja porast zahtjeva za konformizmom i prateći gubitak intelektualne slobode, od koje u posljednje vrijeme pate i muzeji, i znanstveni svijet u cjelini. Zahtjevi za konformizmom postavljaju se u mnoštvu oblika, a u većini sadržaja proces se teško prepoznaje kao takav. Kompjutorizacija muzejske dokumentacije pozdravljena je kao blagoslovljeno izbjavljenje od mučnog vođenja inventarnih knjiga na papiru, a prateća standardizacija nomenklature i klasifikacije koje zahtijevaju sustavi baza podataka koji su trenutačno u upotrebi, prihvaćana je u ime efikasnosti, olakšanja pristupa i veće transparentnosti. Gubitak tradicionalnih nomenklatura i suptilnih nijansi u značenju nije od naročite važnosti programeru sustava baza podataka, ali je taj mušičavi rječnik i taj tehnički jezik u kontinuiranom razvoju upravo jedan od neotudivih sastojaka znanstvenih funkcija muzeja, bez obzira na to kako to nezgodno bilo starijim generacijama kompjutorizirane muzejske dokumentacije. Standardizacija nomenklature i stvaranje hijerarhičnih sustava klasifikacije podrazumijeva i prihvaćanje nametnutih arbitrarnih vrijednosnih sudova, što korisnici slabo razumiju, ili čega čak i nisu svjesni, i premda je način upotrebe sustava dokumentacije jednostavniji, informacije koje se u njemu nalaze iskrivljene su do nepredvidiva stupnja, što uzrokuje gubitak intelektualnog integriteta muzejske baze znanja. "Što je dobiveno na jednoj strani, izgubljeno je na drugoj", samo što većina korisnika ostaje nesvjesna te cijene koja se mora platiti u ime jednostavnosti same manipulacije. Ova pojava ima sličnosti s pokretom preuređenja stalnih postava koji se proširio nakon Drugoga svjetskog rata, znatno reducirajući broj izloženih predmeta i jako redigirajući natpise i ostali didaktički materijal. Proces selekcije predmeta koji treba ostaviti izložene u stalnom postavu i spremanje većine ostalih u depoe, kao i redaktura informacija, također sadržava neizrečene vrijednosne sudove, a što je više korisnik muzeja lišen mogućnosti da načini svoj vlastiti izbor i kultivira vlastite individualne vrijednosne sudove, to je veći gubitak intelektualnog integriteta institucije. Godi nam zamišljati da se veći broj posjetilaca može poistovjetiti s većom dostupnošću bazama znanja muzeja korisnicima, ali to je naprosto samoobmana kada pogledamo suženi izbor izloženih predmeta i jako reducirane natpise. Štoviše, organizacija i upravljanje muzejskim edukativnim službama i stvaranje koherentnih programa edukativnih aktivnosti, koje je moguće po želji ponavljati, ne može a da ne sadržava nametanje institucionalno odobrene interpretacije zbirki u slučaju kada je muzej samo prividno posvećen kultivaciji mnoštva različitih interpretacija, od kojih su poneke, valja se nadati, i kontradiktorne. Odatle i proistječe vrijednost namjere Odjela za nacionalno naslijeđe da "nacionalnu zbirku učini dostupnom...", vjerojatno ostavljajući interpretaciju jednom drugom vladinom uredu, onome za obrazovanje i znanost. Konformizam, koji nameću teorije o upravljanju ljudskim resursima importirane iz svijeta industrije i trgovine, još očiglednije kompromitira intelektualni integritet muzeja i znanstvenog svijeta uopće, i sve se češće naglašava da najsajjniji intelektualni inovatori iz bliske prošlosti, iz obje sfere, danas ne bi bili u stanju naći zaposlenje ni u jednoj od njih. Sama raznolikost mišljenja i kultivacija mudrosti radi nje same, koje su među primarnim razlozima samog postojanja znanstveno orijentiranog muzeja u slobodnom demokratskom društvu, nemaju mjesta u instituciji koju u prvom redu gone administrativni motivi i koja samo što nije potpuno napustila svoju intelektualnu jezgru. Odjel za nacionalnu kulturnu baštinu u svojem će Pregledu muzejske politike morati razmotriti i moguće posljedice prijašnje politike koju je vlada provodila s velikim žarom pod utjecajem mondenih gurua upravljanja, te će morati uspostaviti ravnotežu između sirovih shvaćanja efikasnosti utemeljenih na tržišnim vrijednostima koje ga obavezuju i

odgovornosti koju želi preuzeti za njegovanje kulturnog života nacije, u kojemu fizički i intelektualni integritet njezinih muzejskih zbirki ne zauzima posljednje mjesto.

U međuvremenu, rastući splet nedoumica oko uloge namijenjene Državnoj lutriji (prvo izvlačenje u studenome 1994. godine) i oko raspodjele profita ne jamče neko naročito pouzdanje. Uvođenje Državne lutrije, kojim rukovodi Camelot, nije bilo motivirano željom da se namaknu dodatna sredstva za "dobra djela" - uključujući tu i muzeje i galerije - već potrebom da se ujednači novčana razmjena Ujedinjenoga Kraljevstva s drugim zemljama Europske unije, čije su se Državne lutrije, zbog odsutnosti djelatovne domaće konkurencije, mogle slobodno prodavati na području Ujedinjenoga Kraljevstva. Zbog toga je Državna riznica posegnula za tim izvorom golemih planiranih profita kojima će moći u potpunosti raspolagati, i tako planirati redukciju drugih poreznih prihoda, kao za s neba poslanu priliku da ograniči širok spektar diskrecionih troškova vlade u područjima za koje se planiralo da ih podupire Državna lutrija. Osnovni plan je da se, do 2000. godine, ona sredstva koja se mogu dodijeliti podijele između Umjetničkog savjeta i s njim povezanih savjeta u Škotskoj, Velsu i Sjevernoj Irskoj; Sportskog savjeta i s njim povezanih tijela; Nacionalne zaklade za spomenike kulture, koja već pomaže muzeje i galerije kod akvizicija nacionalnog značaja; novoosnovane Komisije za proslavu tisućljeća i Dobrotvornog odbora Državne lutrije. Među nabrojenim institucijama, Nacionalna zaklada za spomenike kulture smatra se najbolje utemeljenom, a već se i iskazala potporom koju pruža kako nacionalnim, tako i mjesnim muzejima i galerijama; ali se o posljedicama znatnog porasta sredstava na raspolaganju Nacionalne zaklade za spomenike kulture za sada može samo nagađati. Iskušenje da se sredstva za akviziciju zadrže na sadašnjoj razini, ili da se čak i reduciraju, biti će gotovo neodoljivo, a valjalo bi razmotriti i nepoželjne posljedice pretjeranoga koncentriranja moći u rukama tih tijela, ne izuzimajući pri tome ni Nacionalnu zakladu za spomenike kulture.

Komisija za proslavu tisućljeća je sasvim novo tijelo, zaduženo za proslavu "2000. godine i početka trećeg tisućljeća" podupiranjem odgovarajućih kapitalnih projekata. Među već najavljenim kandidatima za natječaj za dodjelu sredstava nalaze se projekti pretvaranja suviše Bankside električne centrale u središnjem Londonu u muzej suvremene umjetnosti Galerije Tate, uređenje Velike dvorske odaje i Čitaonice Britanskog muzeja i reorganizacija Muzeja Južnoga Kensingtona u kulturni forum. Svi sadašnji kapitalni muzejski projekti u Ujedinjenom Kraljevstvu moraju se obratiti Komisiji za proslavu tisućljeća i natjecati se kod nje za sredstva, a tek potom osigurati održavanje restauriranih zgrada sredstvima iz Državne lutrije. Upuštanje u velike muzejske projekte bez prethodnog osiguranja sredstava za kontinuirano održavanje zgrada veoma je diskutabilno i nikako nije u skladu s dobrim gospodarenjem za koje se zalaže Odjel za nacionalnu kulturnu baštinu. Može se vrlo uvjerljivo dokazati da bi veliku većinu sredstava odvojenih iz Državne lutrije u muzejske svrhe trebalo usmjeriti na saniranje velikog zaostatka u održavanju već postojećih muzejskih zgrada prije nego što se počnu poduzimati bilo kakvi veliki novi zahvati. Ideje utjelovljene u nizozemskom planu Delta nude značajne pouke u tom smislu. Sa stanovišta inzistiranja na preventivnoj konzervaciji, obnova muzejskih zgrada nužan je uvjet za uspješnu konzervaciju muzejskih zbirki i za očuvanje njihova fizičkog integriteta. Tako nedoumice oko administracije i raspodjele sredstava iz Državne lutrije i dalje potencijalno obezvrjeđuju reviziju politike koju je poduzeo Odjel za nacionalnu kulturnu baštinu i odgađaju njezino provođenje u djelo.

Preuzeto iz: Maintaining the Physical and Intellectual Integrity of Museum Collections, Museum Management and Curatorship, 1994., 13.

*Prijevod s engleskog:
Zdenka Ungar*

SIZIF U DOMU MUZA*

Uvodeći rukovođenje u Budimpeštanski povijesni muzej

*Geza Buzinkay
Budimpeštanski povijesni muzej
Budimpešta*

Ako bih trebao govoriti o mađarskom upravljanju gradskim muzejom, ne smjestivši ga pritom u kontekst, bojim se da ne biste razumjeli o čemu govorim. Znam vrlo dobro da moj muzej, Budimpeštanski povijesni muzej, nije tipičan, međunarodni model gradskog muzeja niti u svojoj sadašnjoj situaciji niti po svojim mogućnostima. Stoga bih u uvodu želio nekoliko riječi reći o gradskim muzejima u Mađarskoj. Za početak: oni ne postoje. Kroza stoljeća, sve do kraja 1. svjetskog rata, Mađarska je bila kraljevstvo unutar Habsburškoga carstva iako se njen pravni status mijenjao kroz to razdoblje. Kralj Mađarske bio je istodobno i sveti rimski, kasnije austrijski, car. Kao posljedica kraljevska su blaga ljupko cvala u Beču, dok je aristokracija u Mađarskoj osnivala svoje vlastite kolekcije. Gotovo poput zajedničke oporuke oni su 1802. ostavili naciji vrlo velike i vrijedne kolekcije. Tako su nastale prvotne kolekcije Mađarskoga nacionalnog muzeja. To nipošto nije bio koordinirani čin, već posljedica raspoloženja proizašlog iz susreta prosvjetiteljstva i romantizma. Prosvjetiteljstvo je naglašavalo važnost državnog uplitanja u kulturu i obrazovanje, dok je romantizam gajio važnost nacionalne svijesti. Javne kolekcije služile su obim ciljevima. Narodnom raspoloženju na prelasku 18. u 19. stoljeće svidala se ideja osvajanja nacionalnog identiteta i potvrđivanja predodžbe o njemu pomoću predmeta iz prošlosti, te je također shvatilo didaktički potencijal u ostvarivanju dostupnosti starih predmeta. Štoviše, budući da tron nije zauzimao "jedan od nas", već nadnacionalni Habsburg, tadašnji Mađari željeli su dosegnuti ono za što su vjerovali da je čista nacionalna drevna prošlost. Postojali su mnogobrojni njemački i engleski literarni primjeri koji su opravdavali ovakav slijed misli. Takva kompleksna stajališta pomažu objasniti zašto se Mađarska muzeologija koncentrirala isključivo na arheološke predmete i iskapanja (ne računajući, naravno, stare knjige i manuskripte). Izrazit primjer nacionalnog značenja arheologije jest dekret koji je izdao Lajos Kossuth, vođa Mađara u njihovu ratu za nezavisnost protiv Habsburga 1848./49., u kojem se utvrđuje kako svi arheološki nalazi koje vojnici pronađu prilikom kopanja rovova moraju biti ustupljeni javnim kolekcijama. Kao biskupov legat prva kolekcija slika našla je svoj put do Mađarskoga nacionalnog muzeja tek 1846., gotovo pola stoljeća nakon utemeljenja ustanove. Dvadeset godina kasnije, kada je vlada počela isticati javnu edukaciju i upotrebu zornog obrazovnog materijala, ustanovljene su tehnička i prirodoslovna kolekcija izričito kao sredstva poduke. Ovi su događaji bili ograničeni na nacionalni glavni grad. Drugdje u zemlji brojna su arheološka i povijesna društva bila oformljena i ona su 1880-ih i 1890-ih osnivala muzeje u većim gradovima. I njih su također većinom sačinjavale arheološke kolekcije. Ukoliko su skupljali etnografski materijal ili primijenjenu umjetnost, onda su oni bili lokalnog porijekla, to jest poneki izraziti predmeti koji su nekoć pripadali starim zemljoposjedničkim velikašima, sada osiromašenima, ili rukotvorine kojima se mađarska populacija koristila živeći u multietničkoj okolini. Očito je, dakle, da su mađarski muzeji skupili značajne artefakte, rijetkosti i antikvitete. Jedino u komunističkom razdoblju, i to tek poslije 1960-ih,